



Landinrichtingsplan Over Voer, IJse en Dijle

Waar water, natuur, bodem & recreatie centraal staan



Over Voer, IJse en Dijle:
een beloftevolle toekomst voor
een veerkrachtig valleilandschap

Water



Natuur



Bodem



Recreatie



Financierende en ondersteunende partners
Totale investering: 3.270.502 €

Inhoudstafel

Over Voer, IJse en Dijle: “Samen werken aan klimaatbestendige valleien.”	pg. 5
Hoe gaan we aan de slag?	pg. 6
WATER & NATUUR: de rivier krijgt weer ademruimte	pg. 8
RECREATIE: wandelen en fietsen in een natuurlijke omgeving	pg. 11
Overzichtskaart	pg. 12
BODEM: vruchtbare grond behouden	pg. 14
Erosieproblematiek	pg. 16
Locaties	pg. 18



Visualisatie toekomstbeeld IJsevallei t.h.v. Margijsbos Huldenberg (zone 5) ©VLM



Wist je dat

De ijsvogel duikt razendsnel op visjes. Om te voorkomen dat ze spartelen, slaat hij ze eerst dood tegen een tak. De soort is erg afhankelijk van zuiver water. Om te broeden heeft hij afkalvende oevers nodig waarin hij een nestholte uitgraaft.



Over Voer, IJse en Dijle: “Samen werken aan klimaatbestendige valleien.”

Wat is Over Voer, IJse en Dijle?

Eind oktober 2023 keurde de Vlaamse Regering **het landinrichtingsplan OVID** goed. OVID staat voor “**Over Voer, IJse en Dijle**” en bundelt acties in Huldenberg, Bertem, Tervuren en Kortenberg. Het project bouwt verder op eerdere werken in Overijse en Hoeilaart (landinrichtingsplan IJsevallei) en bestrijkt zo het volledige stroomgebied van de IJse - van de bron in het Zoniënwoud tot aan de monding in de Dijle. Zo werken we aan de open ruimte tussen Brussel en Leuven.

Waarom is dit belangrijk?

Vlaanderen duidde de IJse en haar zijrivieren aan als **speerpuntgebied voor waterherstel**. Dat betekent dat hier prioriteit wordt gegeven aan het **verbeteren** van de **waterkwaliteit** en het herstellen van de **natuurlijke structuur** van de rivieren. Dit kadert binnen de Europese Kaderrichtlijn Water, die streeft naar **gezonde waterlopen tegen 2027**.

Hoe doen we dit?

Samen met verschillende **partners** versterken we de IJsevallei door beken en natte natuur te herstellen, de waterkwaliteit te verbeteren, het overstromingsrisico te beperken en te investeren in toegankelijke recreatie met nieuwe en aangepaste wandel- en fietspaden.

Binnen OVID werken we zo aan een duurzame en klimaatbestendige IJsevallei (Huldenberg), een rolstoelvriendelijk pad in het Silsombos (Kortenberg), herstel van vismigratie in de Voervallei (Bertem) en een pilootproject rond erosiebestrijding met swales in Tervuren.

Landinrichtingsplan Over Voer, IJse en Dijle

Waar water, natuur, bodem & recreatie centraal staan

Waarom landinrichting?

Via landinrichting maken we de open ruimte aantrekkelijker, leefbaarder en functioneler voor iedereen. Denk aan wandelpaden, natuurgebieden, landbouwgronden, waterlopen en dorpskernen die beter op elkaar afgestemd worden. Uitdagingen rond water, bodem en recreatie pakken we aan met respect voor de natuur én de mensen die er wonen.

Hoe?

Fase 1: ONDERZOEK:

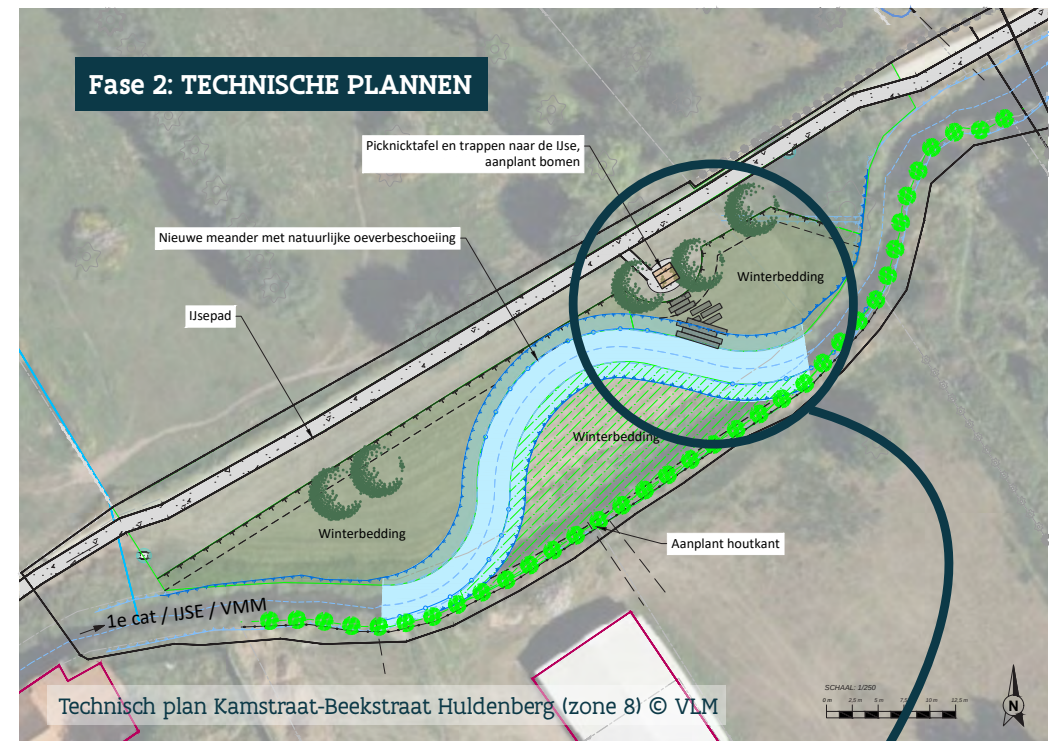
analyse van de uitdagingen en onderzoek naar mogelijke oplossingen

Fase 2: TECHNISCHE PLANNEN:

technische uitwerking van de gewenste oplossing

Fase 3: UITVOERING:

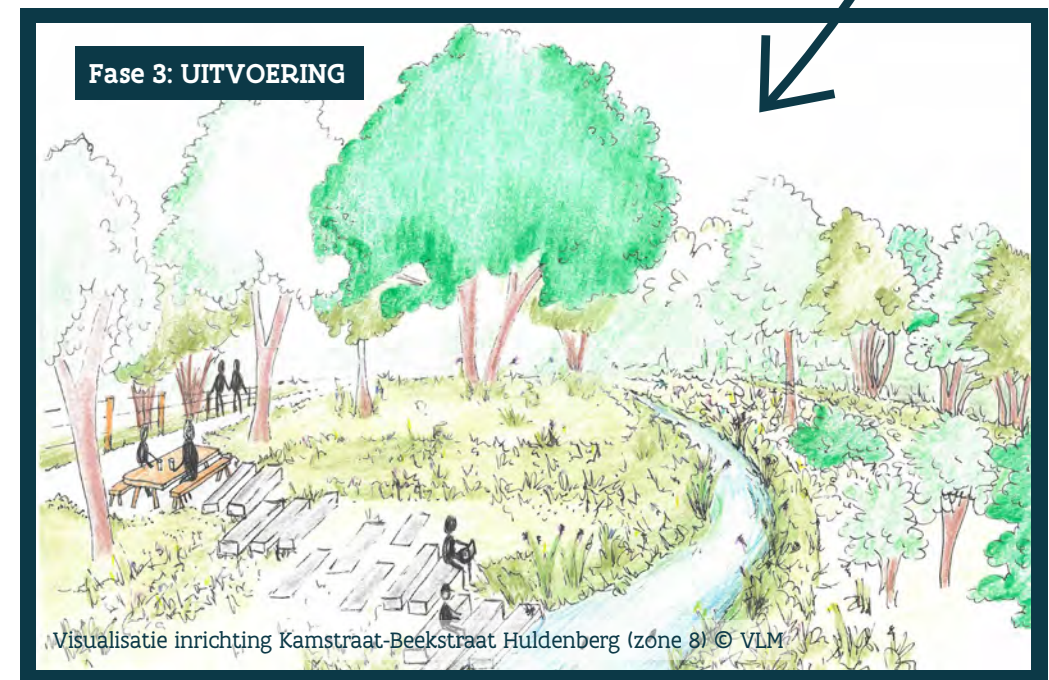
werken uitvoeren ter realisatie van het project



Fase 1: ONDERZOEK



Fase 3: UITVOERING





WATER & NATUUR: de rivier krijgt weer ademruimte

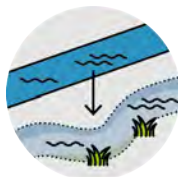
Wat is de uitdaging?

De IJse en haar omgeving zijn jarenlang aangepast aan menselijke noden. Daardoor verdween de natuurlijke meandering en ontstonden problemen zoals wateroverlast, verdroging en verlies van biodiversiteit.

Wat doen we eraan?

Beekherstel

We halen op sommige plekken de verstevigde oevers weg. Zo kan de rivier weer meanderen zoals vroeger. Dat zorgt voor meer ruimte voor water, planten en dieren.



Betere waterinfiltratie

Minder beton, meer groen: door ontharding dringt regenwater beter in de bodem, waardoor de kans op wateroverlast daalt.

Overstromingen voorkomen

Een kronkelende rivier houdt water beter vast in droge periodes en buffert het bij hevige regen. Zo beschermen we stroomafwaarts huizen tegen overstromingen.



Herstel van natte natuur

We brengen moerassen en vochtige bossen terug. Uitheemse planten maken plaats voor inheemse. Zo vinden zeldzame soorten zoals de ijsvogel en rivierdonderpad weer een thuis.

Vissen vrij laten zwemmen

Obstakels zoals stuwen nemen we weg. Zo verplaatsen vissen zich vrij in de Voer. Dat is belangrijk voor hun voortplanting en overleving.



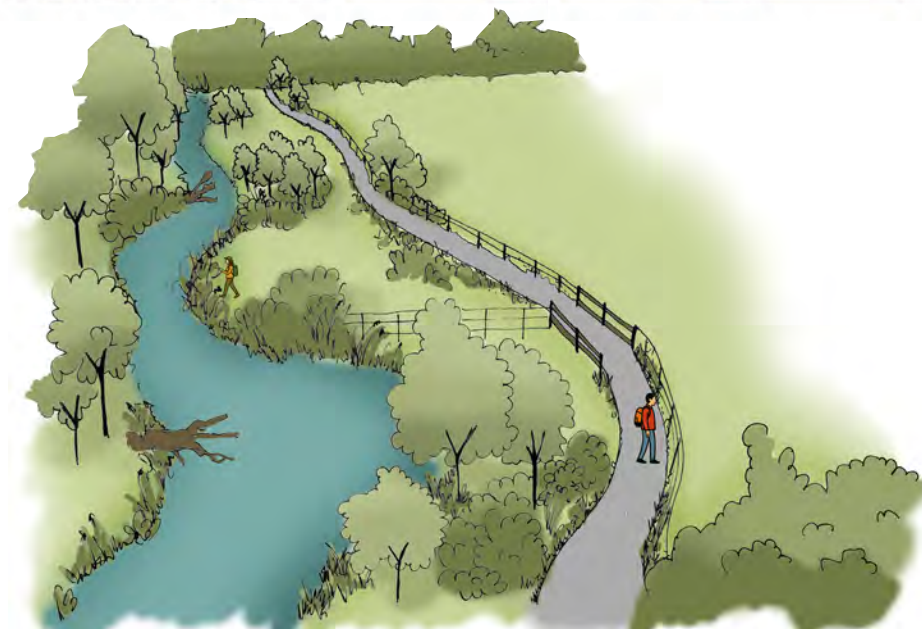
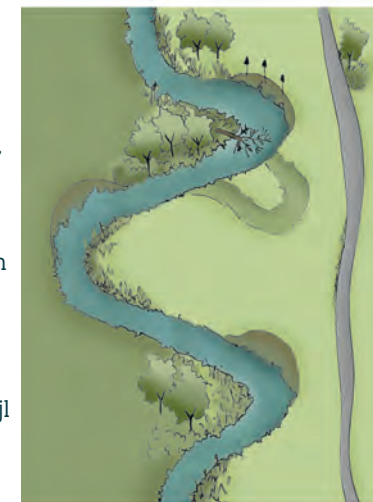
Voorbeeld van valleierherstel - locatie 9 - Doode Bemde

Voor: rechtgetrokken rivier



Door de rivier opnieuw vrij te laten meanderen, ontstaan spontane, natuurlijke processen, met variatie in diepe en ondiepe delen, herstel van natte natuur en afgesneden meanders. De rivier wordt langer, houdt water langer vast en biedt meer ruimte bij overstromingen, terwijl de doorgang op de veldweg behouden blijft.

Na: meanderende rivier



In dit natuurgebied verleggen we de veldweg en geven we de IJse opnieuw ruimte om te meanderen. Het zorgt voor meer waterberging, extra natuur en blijvende toegankelijkheid. Dit is een voorbeeld voor valleierherstel.



RECREATIE: wandelen en fietsen in een natuurlijke omgeving



Wat is de uitdaging?

Sommige wandelpaden liggen te dicht bij de rivier en dreigen ontoegankelijk te worden. Tegelijk is er nood aan meer beleving, toegankelijkheid en zijn er ontbrekende schakels in de wandelinfrastructuur.

Wat doen we eraan?

Paden verleggen We leggen eerst nieuwe, aantrekkelijke paden aan en halen daarna de oude weg. Zo krijgt de rivier ruimte én blijft wandelen mogelijk.

Nieuwe verbindingen

Er komen nieuwe wandelmogelijkheden tussen het IJsepad en de school, een nieuw pad over een voormalige trambedding en een knuppelpad door het natte broekbos.



Waterbeleving

We maken plaats voor openluchtklasjes, picknickbanken, speelelementen en trapjes tot aan het water. Zo beleef je de natuur van dichtbij.



Toegankelijk voor iedereen

Dicht bij het bezoekerscentrum van het Silsombos komt een rolstoeltoegankelijke wandellus, zodat ook mensen met een beperking kunnen genieten van de vallei.

LANDINRICHTINGSPLAN OVER VOER, IJSE EN DIJLE

LOCATIES IJSEVALLEI

- 1 NELLEBEEK
- 2 MOLENVIJVER
- 3 HULDENBERG CENTRUM
- 4 SMEYSBERG - KLEINWAVERSTRAAT
- 5 MARGIJSBOS
- 6 LOONBEEK - CENTRUM
- 7 BERTELSHEIDE - KAMSTRAAT
- 8 KAMSTRAAT - BEEKSTRAAT
- 9 DOODE BEMDE
- 10 LANGEGRACHT

ANDERE LOCATIES

- 11 VISMIGRATIEKNELPUNTEN
VOER 'BERTEM'
- 12 PRIKKELPAD - SILSOMBOS
'KORTENBERG'

LANDINRICHTINGSPLAN IJSEVALLEI

- X LOCATIES OVERIJSE/HOEILAART

12 SILSOMBOS
ligt 10 km verderop ↑

BERTEM 11



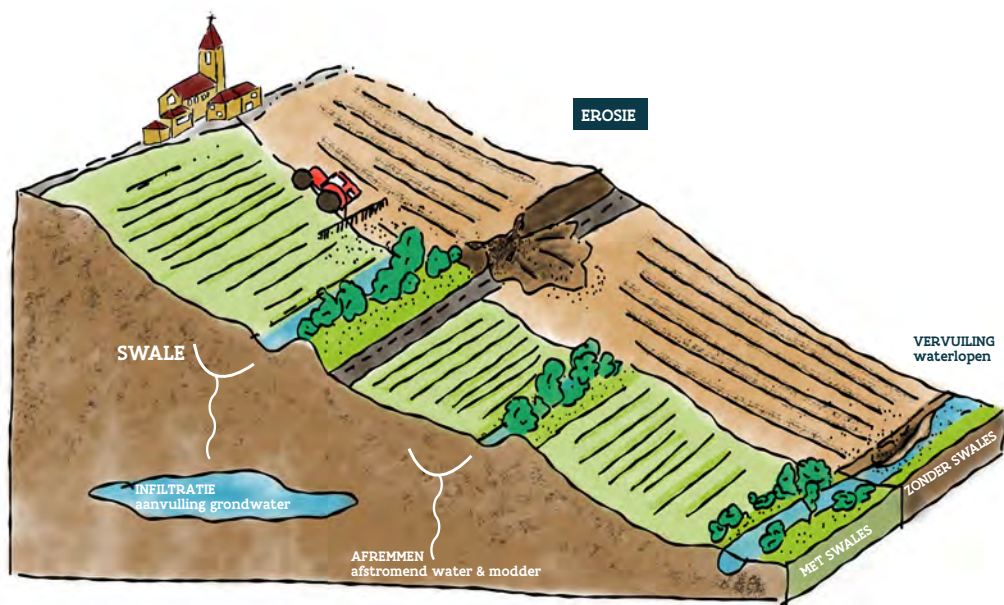
LANDINRICHTINGSPLAN
OVER VOER, IJSE EN DIJLE

LANDINRICHTINGSPLAN
IJSEVALLEI

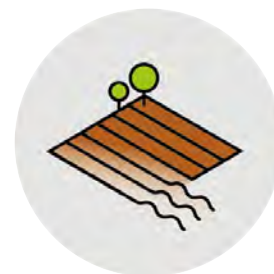
MEER INFO OVER DE ACTIES KAN JE VINDEN VANAF PAGINA 18.



Tijdens regenbuien komt er heel wat modder uit de Langegracht in de IJse terecht (zone 10) - ©VLM



BODEM: vruchtbare grond behouden



Wat is de uitdaging?

In het stroomgebied van de Langegracht spoelen bij hevige regenbuien modder, meststoffen en pesticiden van landbouwgronden naar de IJse. Dat leidt tot vervuiling van de waterlopen, schade aan de natuur en hoge kosten voor het ruimen van waterlopen en herstel van infrastructuur. Ondanks de inspanningen van de landbouwers (minimale grondbewerking, grasstroken, erosiedammen,...) stroomt nog veel sediment naar de IJse.

Wat doen we eraan?

Erosiepoelen

Op strategische plekken in het landschap komen erosiepoelen om water te laten infiltreren en bodemverlies tegen te gaan.

Swales (pilotproject)

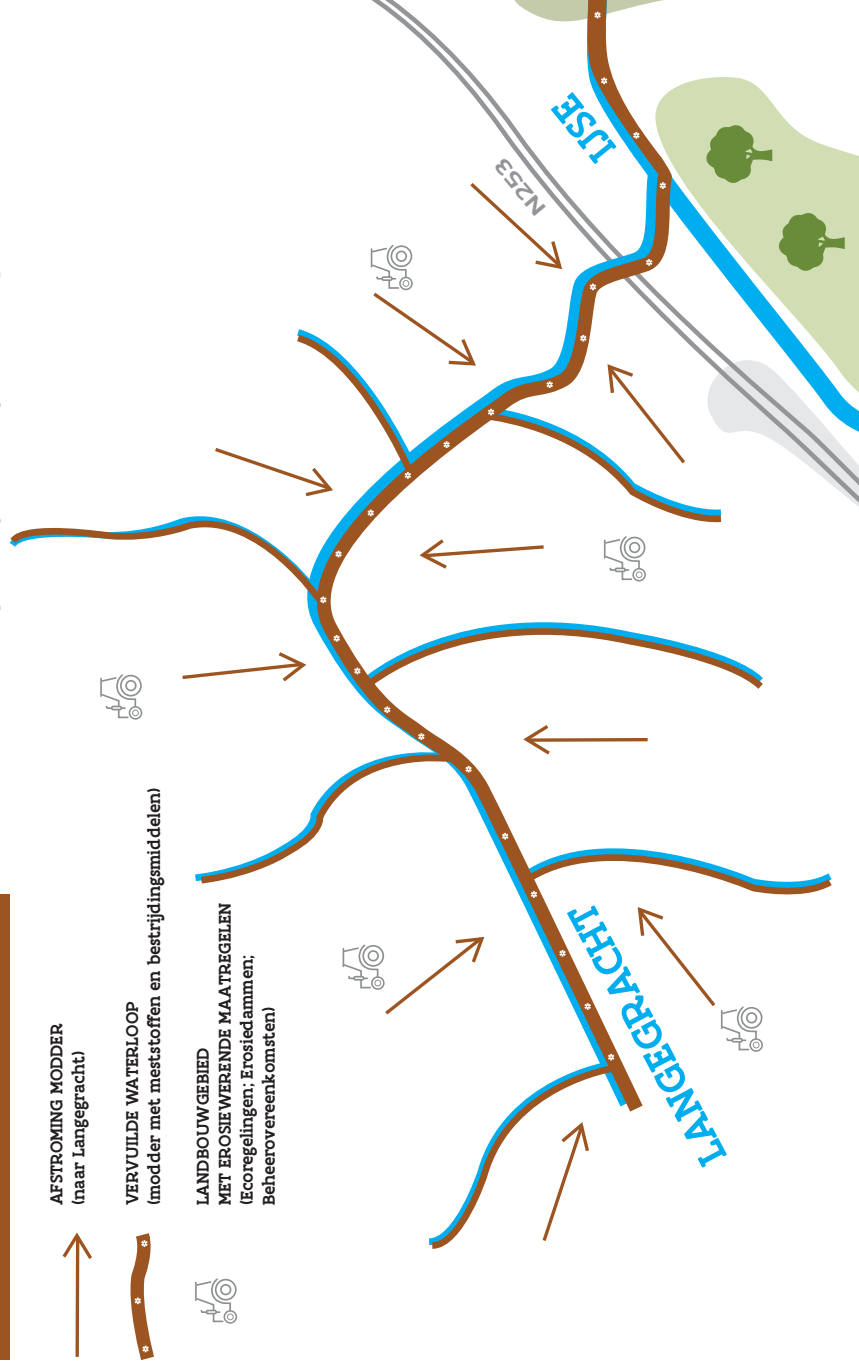
Swales zijn greppel-berm structuren op de hoogtelijnen, die zorgen voor het afremmen van afstromend water en modder. Bijkomende voordelen zijn het infiltreren van het water op het veld met aanvulling van het grondwater, mogelijkheid tot aanplant van houtkanten met een positieve impact op de akkerfauna.

Sedimentvang

Een sedimentvang langs de waterloop houdt een aanzienlijke hoeveelheid modder en schadelijke stoffen tegen voordat deze in de IJse terechtkomen. Zo verbeteren we de waterkwaliteit en beschermen we waterlopen, natuurgebieden en infrastructuur stroomafwaarts.

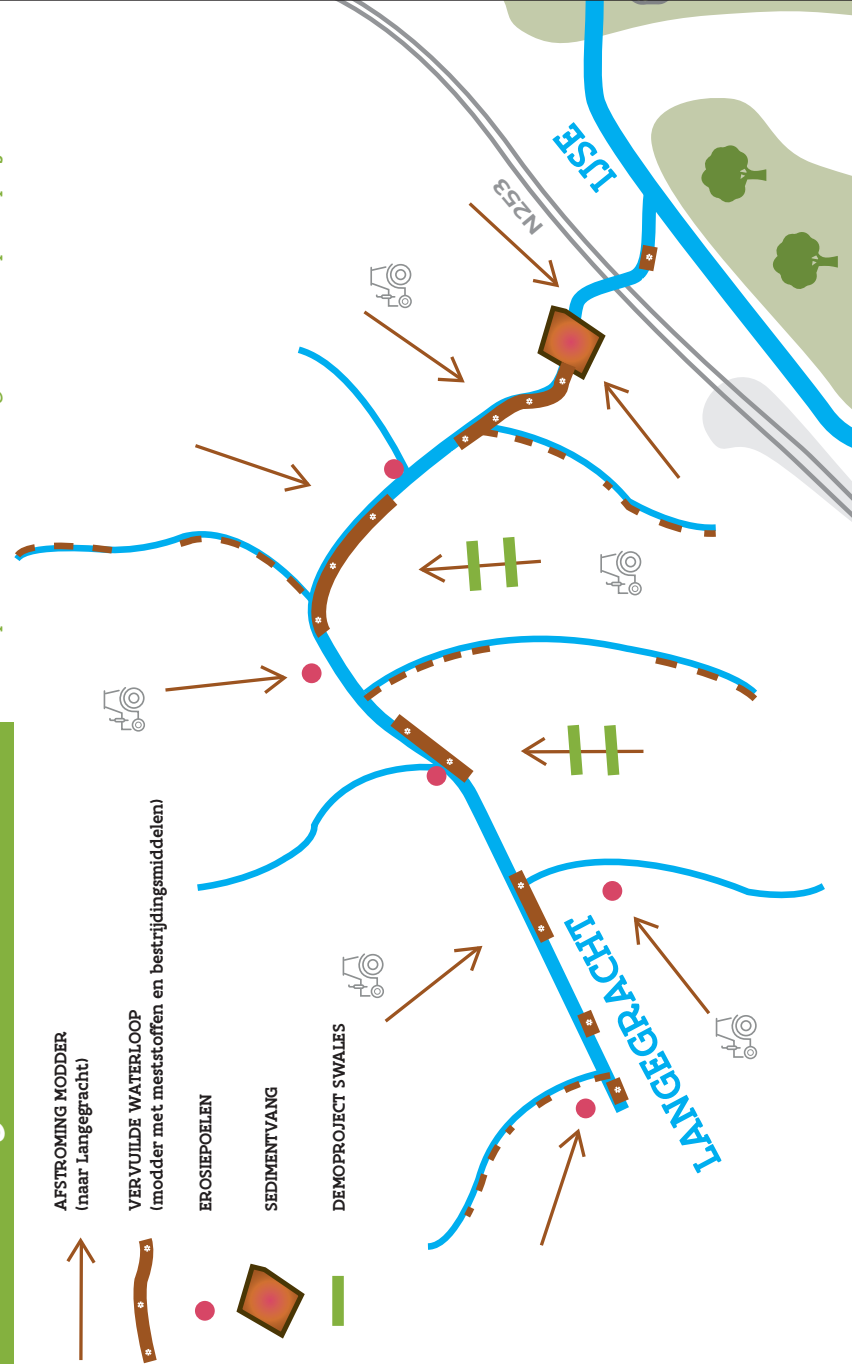
EROSIEPROBLEMATIEK (huidige situatie)

Schematische weergave van de huidige erosieproblematiek in de Langegracht met erosiewerende landbouwmaatregelen. Ondanks deze maatregelen blijft er een groot erosieprobleem



EROSIEWERENDE MAATREGELEN (toekomstige situatie)

Schematische weergave van de bijkomende noden in het landschap om het erosieprobleem sterk te reduceren: meerdere erosiepoelen, sedimentvang en swales (pilotoproject)



1 NELLEBEEK (HULDENBERG)

Water Natuur Recreatie

**UITDAGINGEN**

- Onnatuurlijke en opgehoogde oeverzone van de Nellebeek (verbinding IJse- Zoniënwoud)

ACTIES

- Herstel oever
- Aanplant bos en houtkanten
- Onderhoud voetweg

2 MOLENVIJVER (HULDENBERG)

Water Natuur Recreatie

**UITDAGINGEN**

- Belangrijke ecologische en recreatieve schakel

ACTIES

- Herstel natuurlijke vijver en watertoevoer
- Aanleg picknickbank en vlonder aan water
- Aanplant dreefbomen
- Verbeteren vismigratie

3 HULDENBERG-CENTRUM

Water Natuur Recreatie

**UITDAGINGEN**

- Veel verharding
- Onderbreking van valleistructuur

ACTIES

- Uitbouwen van recreatieve toegangspoort IJsevallei
- Vergroenen omgeving school en sporthal
- Herstel oevers
- Ontharden

4 SMEYSBERG - KLEINWAVESTR. (HULDENBERG)

Natuur Recreatie

**UITDAGINGEN**

- Oeververzakkingen naast pad
- Uitheemse planten breiden uit

ACTIES

- Herstel pad en oevers
- Verwijderen invasieve soorten

LOCATIES

(zie kaart pagina 12-13)

5 MARGIJSBOS (HULDENBERG)



Water Natuur Recreatie



UITDAGINGEN

- Zeldzame plaats voor vrije meandering in natuurgebied
- Infrastructuur en schadelijke oeverbeschoeiing in IJse
- IJsepad doorkruist bronzone

ACTIES

- Aanleg nieuw pad, bruggen & knuppelpad
- Verwijderen invasieve soorten, oeverbeschoeiing en oud pad
- Herstel meandering en moerasbos
- Private toegang via tuin naar nieuw pad
- Aanplantingen langs IJsepad

6 LOONBEEK-CENTRUM (HULDENBERG)



Water

Recreatie



UITDAGINGEN

- Vervuilde vijver naast speelterrein Blauwhof
- Ontbrekende veilige verbinding tussen school en IJsepad

ACTIES

- Vijver saneren en inschakelen als waterbuffer
- Speelterrein opwaarderen
- Nieuw pad tussen school en IJsepad

* Afkalvende oevers: oevers van waterlopen die door erosie afbrokkelen of in elkaar zakken.

LOCATIES

7 BERTELSHEIDE - KAMSTRAAT (HULDENBERG)



Water Natuur Recreatie



UITDAGINGEN

- Afkalvende* oevers naast pad
- Kunstmatig rechtgetrokken IJse
- Overstromingsgevoelige omgeving
- Private trambedding

ACTIES

- Pad opschuiven
- Oeverbeschoeiing verwijderen voor vrije meandering
- Campingsite inrichten als overstroombaar valleigebied
- Trambedding openstellen als wandelpad

8 KAMSTRAAT - BEEKSTRAAT (HULDENBERG)



Water Natuur Recreatie



UITDAGINGEN

- Kunstmatig rechtgetrokken IJse
- Overstromingsgevoelige omgeving

ACTIES

- Aanleg winterbedding en meander creëren meer ruimte voor water
- Door aanplantingen verbeteren we de samenhang tussen IJse- en Dijkvallei
- Aanleg picknickplek en waterbeleving

LOCATIES

(zie kaart pagina 12-13)

9 DOODE BEMDE (HULDENBERG)



Water Natuur



UITDAGINGEN

- Oude oeverbeschoeiing en afkalvende oevers van de IJse naast veldweg
- Doorgang komt in het gedrang
- Zeldzame plek met ruimte voor vrije meandering in natuurgebied

ACTIES

- Verleggen veldweg en weideafsluitingen
- Verwijderen oude oeverversteving
- Opstarten vrije meandering

10 LANGEGRACHT (HULDENBERG - BERTEM - TERVUREN)



Water Bodem



UITDAGINGEN

- Veel erosie naar Langegracht en IJse
- Ontbrekende wandelverbinding tussen IJse & plateau

ACTIES

- Aanleggen meerdere erosiewerende maatregelen (erosiepoelen, sedimentvang, pilootproject swales)
- Uitbouwen wandelverbinding tussen N253 en Ganzemanstraat

LOCATIES

11 VISMIGRATIEKNELPUNTEN VOER (BERTEM)



Water Natuur



UITDAGINGEN

- Meerdere obstakels voor vismigratie aanwezig in waterloop de Voer

ACTIES

- Aanleggen doorgang voor vissen (obstakels verwijderen of uitvlakken)

12 PRIKKELPAD SILSOMBOS (KORTENBERG)



Recreatie



UITDAGINGEN

- Bezoekerscentrum Groene Vallei is niet toegankelijk voor alle doelgroepen

ACTIES

- Aanleg van een rolstoel-toegankelijk pad t.h.v. bezoekerscentrum



Samenvloeiing IJse en A-IJse Huldenberg-centrum (zone 3) ©VLM

Vragen over het landinrichtingsplan Over, Voer, IJse en Dijle?

De IJsevallei in Huldenberg geven we een stevige toekomstboost, na eerdere werken in Hoeilaart en Overijse. We herstellen waterlopen en natuur, remmen erosie af en voorzien meer ruimte voor water bij overstromingen of droogte. De omgeving maken we aantrekkelijker om te wandelen, te fietsen en te genieten.

In Bertem openen we de Voer voor vismigratie en in Kortenberg ondersteunen we toegankelijke natuurbeleving.

Ontdek hoe dit landschap klaar-gemaakt wordt voor de toekomst.

Heb je vragen? Stel ze ons gerust.

vlm.be

'IJsevallei in Beweging'

Lees het nieuws over IJsevallei en OVID. Scan de QR-code en schrijf je in voor de nieuwsbrief.



IJSE  VALLEI
IN BEWEGING